ข้อควรรู้ก่อนการตรวจการติดเชื้อ เอชไอวี โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

(๑) ความรู้เกี่ยวกับเอชไอวี

การติดเชื้อเอชไอวี (HIV) เกิดได้ ๓ ทางคือ ๑.๑ ทางเพศสัมพันธ์

๑.๒ ทางเลือด เช่น ได้รับเลือดของคนที่เป็นโรค หรือใช้เข็มฉีดยาร่วมกับคนที่เป็นโรค

๑.๓ จากแม่ไปสู่ลูกในขณะท้อง ตอนคลอด หรือจากการกินนมแม่

อาการของโรคติดเชื้อเอชไอวีในระยะต้น อาจมีต่อมน้ำเหลืองโตทั่วตัว ซึ่งผู้เป็นโรคอาจไม่รู้สึกผิดปกติเลย ต่อมาจึงเริ่มมีอาการแสดงออกขึ้นมากขึ้น เช่น เป็นเชื้อราในปาก เป็นงูสวัด ท้องเสียบ่อยๆ น้ำหนักลดและในที่สุดจะมีอาการเป็นโรคเอดส์ อาจใช้เวลานานหลายปี ผู้ที่มีอาการขั้นสุดท้ายหากไม่ได้รับการรักษามักจะเสียชีวิตภายใน ๒-๓ ปี

(๒) การตรวจการติดเชื้อเอชไอวี

วิธีการตรวจเชื้อเอชไอวีที่นิยมกันมากที่สุด คือ การตรวจเลือด หากผลเลือดเป็นบวก แปลว่ามีการติดเชื้อเอชไอวี หากผลเลือดเป็นลบ แปลว่าตรวจไม่พบเชื้อเอชไอวี ผลการตรวจเลือดเป็นบวกไม่ได้แปลว่าจะต้องมีอาการเสมอไป เพราะบางครั้งจะต้องใช้เวลานานหลายปีกว่าจะมีอาการป่วยขึ้นมา ผลการตรวจเลือดเป็นลบ ไม่ได้แปลว่าจะไม่ติดเชื้อเอชไอวีเสมอไป เพราะบางครั้งเพิ่งได้รับเชื้อมาไม่นานในช่วง ๑-๒ เดือนแรก เลือดจะยังเป็นลบอยู่ ต่อมาจึงกลายเป็นบวก ดังนั้นหากได้รับผลเลือดเป็นลบและมีเหตุควรสงสัย ควรจะตรวจซ้ำอีกครั้ง ๓-๖ เดือนต่อมา ถ้าผลเป็นลบอีกจะแน่ใจได้ว่าไม่ติดเชื้อเอชไอวี

(๓) ทำไมควรตรวจการติดเชื้อเอชไอวี

การรู้ว่าตัวเองมีเชื้อเอชไอวีหรือไม่ มีประโยชน์หลายอย่างเช่น จะได้ป้องกันคนที่รัก เช่น สามี ภรรยา ลูกที่จะเกิดมา ไม่ให้ติดเชื้อเอชไอวีตาม และจะได้ดูแลรักษาสุขภาพตัวเอง และกินยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอเพื่อควบคุมปริมาณเชื้อเอชไอวีในร่างกาย จะได้มีชีวิตยืนยาวอย่างแข็งแรงและคุณภาพดีเหมือนคนทั่วไป ในขณะนี้ ภาครัฐได้จัดสรรยาต้านไวรัสให้แก่ผู้ติดเชื้อโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามสิทธิการรักษาพยาบาล ซึ่งจะทำให้ผู้ติดเชื้อไม่ต้องมีภาระในการรักษาตน

(๔) ผลกระทบจากการติดเชื้อเอชไอวี

ถ้าได้ผลออกมาเป็นบวก บางคนอาจรับสภาพไม่ได้ หรือไม่ทราบว่ามีการรักษาฟรีสามารถทำให้แข็งแรงปรกติ อาจคิดสั้น หมดหวังในชีวิต อาจทำให้ที่ทำงานเลิกจ้าง บริษัทประกันบางแห่งไม่รับประกันถ้าไม่บอกผลตรวจเอชไอวี หรือถ้าได้ผลบวก

แม้แต่ในรายที่ได้ผลออกมาเป็นลบ ก็อาจสร้างปัญหาได้เช่น กรณีที่ได้รับเชื้อ ๑-๒ เดือน อาจตรวจเลือดเป็นลบ จึงไปมีเพศสัมพันธ์กับคู่ครองคนอื่นๆ โดยไม่มีการป้องกันทำให้แพร่เชื้อออกไปก่อนที่จะรู้ตัวว่าตัวเองมีเชื้ออยู่

(๕) สิทธิของผู้รับการตรวจการติดเชื้อเอชไอวี

ผู้รับการตรวจการติดเชื้อเอชไอวีมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ผู้รับการตรวจควรทราบสิทธิก่อนเข้ารับการตรวจเอชไอวี ดังนี้

๕.๑ เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน หรือมีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งในการตรวจอชไอวีทุกครั้ง แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ จะต้องอธิบายการตรวจ การแปลผล และผลกระทบให้แก่ผู้รับการตรวจจนเป็นที่เข้าใจ

๕.๒ ผู้รับการตรวจมีสิทธิซักถามเกี่ยวกับขั้นตอนและผลการตรวจ โดยแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์จะต้องตอบคำถามและให้คำแนะนำจนเข้าใจ

๕.๓ ผลการตรวจเอชไอวีเป็นความลับระหว่างแพทย์ และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการตรวจเท่านั้น ซึ่งแพทย์และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องจะต้องรักษาความลับของผู้รับการตรวจอย่างเคร่งครัด การแจ้งผลต่อผู้อื่น แพทย์จะกระทำให้ได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้รับการตรวจ หลังจากทราบผลการตรวจแล้ว หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

๕.๔ ผู้รับการตรวจควรทราบว่า หากไม่ตรวจ ณ สถานที่แห่งนั้น จะสามารถไปตรวจที่ใดก็ได้ตามสิทธิการรักษาที่มีอยู่ โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปส.สช.) ให้สิทธิในการตรวจโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ ๒ ครั้ง หรือมีทางเลือกอื่นๆ เช่น ไปขอรับการตรวจที่คลินิกนิรนาม ซึ่งให้บริการตรวจโดยไม่ต้องแจ้งชื่อ